

SENAT DE BELGIQUE BELGISCHE SENAAAT

SESSION DE 1954-1955

ZITTING 1954-1955

SEANCE DU 7 JUIN 1955

VERGADERING VAN 7 JUNI 1955

Projet de loi portant approbation de la Convention internationale relative à la procédure civile, conclue à La Haye, le 1er mars 1954.

Wetsontwerp houdende goedkeuring van het internationaal Verdrag betreffende de burgerlijke rechtsvordering, gesloten op 1 Maart 1954, te 's-Gravenhage.

EXPOSE DES MOTIFS

MEMORIE VAN TOELICHTING

MESDAMES, MESSIEURS,

MEVROUWEN, MIJNE HEREN.

Depuis un demi-siècle la Convention Internationale relative à la procédure civile du 17 juillet 1905 (1), élaborée à la 4e Conférence de La Haye de droit international privé, régit, d'une manière heureuse, les rapports entre la majorité des Etats européens, en matière de communication d'actes judiciaires et extrajudiciaires, de transmission de commissions rogatoires, de caution judicatum solvi, d'assistance judiciaire gratuite et de contrainte par corps.

Au cours des ans, il est apparu nécessaire d'apporter de légères retouches à ce vaste monument du droit international. C'est ainsi qu'en 1928, la 6e Conférence de La Haye décida d'amender la Convention de 1905. Le projet, issu des travaux de la Conférence obtint l'accord du Gouvernement belge mais il n'eut pas de suite, son entrée en vigueur étant subordonnée au consentement de tous les Etats parties à la Convention de 1905. Il suffisait, et c'est ce qui se produisit, qu'un de ces Etats ne ratifiât pas le projet, pour que celui-ci demeurât lettre morte.

Le Gouvernement néerlandais remit à l'ordre du jour de la 7e Conférence, qui se tint à La Haye en octobre 1951, la revision de la Convention de 1905. Pour la première fois, la Grande-Bretagne était officiellement représentée à la Conférence. Or, ce pays venait de prier

Sedert een halve eeuw regelt het Internationaal Verdrag van 17 Juli 1905 betreffende de burgerlijke rechtsvordering (1), dat op de 4e Haagse Conferentie inzake internationaal privaatrecht werd uitgewerkt, op bevredigende wijze de betrekkingen tussen het merendeel der Europese Staten, wat betreft mededeling van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken, overmaking van rogatoire commissiën, cautio judicatum solvi, kosteloze rechtsbijstand en lijfswang.

In de loop der jaren is het noodzakelijk gebleken aan dit grootse werk van internationaal recht lichte wijzigingen aan te brengen. Zo kwam het dat in 1928 de 6^e Haagse Conferentie besloot het Verdrag van 1905 te amenderen. De werkzaamheden van de Conferentie leidden tot een ontwerp, dat door de Belgische Regering werd goedgekeurd, maar geen verder gevolg had, daar zijn inwerkingtreding afhankelijk was gemaakt van de goedkeuring door alle Staten die bij het Verdrag van 1905 partij waren. Het volstond, om het ontwerp zonder uitwerking te zien blijven, dat het door een dier Staten niet werd bekrachtigd, wat dan ook is gebeurd.

De Nederlandse Regering plaatste de herziening van het Verdrag van 1905 opnieuw op de agenda, ter gelegenheid van de 7^e Conferentie, die in October 1951 te 's-Gravenhage werd gehouden. Voor de eerste maal was Groot-Brittannië officieel op de Conferentie ver-

(1) Loi du 20 avril 1909 (Moniteur du 25 avril).

(1) Wet van 20 April 1909 (Stetsblad van 25 April).

le Conseil de l'Europe de faciliter la conclusion de conventions internationales sur la procédure civile.

Il était souhaitable de saisir l'occasion que présentait la présence de délégués britanniques à La Haye pour reviser la Convention de 1905 et le projet de 1928 de façon à permettre à la Grande-Bretagne d'y devenir partie et d'éviter ainsi l'élaboration par des organismes différents, d'instruments internationaux portant sur le même objet.

Les amendements souhaités par la délégation britannique étant peu nombreux, les travaux de la Conférence aboutirent, sans trop de difficultés, à un nouveau projet de convention.

Celui-ci ayant rencontré l'adhésion des éminents juristes qui composent la Commission permanente pour l'examen des questions de droit international privé, fut signé le 1er mars 1954 par la Belgique.

Les nouvelles dispositions de la Convention peuvent être exposées comme suit :

CHAPITRE Ier.

Communication d'actes judiciaires et extrajudiciaires.

Art. 2.

Les délégués britanniques ont fait remarquer que, dans son ancienne rédaction, l'article 2 de la Convention de 1905 pourrait donner lieu à certaines difficultés en Grande-Bretagne ; en effet, dans certains cas, les significations d'actes judiciaires peuvent se faire dans ce pays par l'intermédiaire de « solicitors ». Ceux-ci n'ayant pas la qualité d'« autorités de l'Etat requis », l'article 2 de la Convention de 1905 ne leur serait pas applicable. La Conférence a, en conséquence, marqué son accord pour que la première phrase de l'article 2 qui dispose que « la signification se fera par les soins de l'autorité compétente de l'Etat requis » soit remplacé par les termes « la signification se fera par les soins de l'autorité compétente selon les lois de l'Etat requis ».

Art. 3.

Les délégués britanniques ont également fait observer qu'en matière de transmission d'actes judiciaires, les dernières conventions bilatérales conclues par la Grande-Bretagne prévoient que les exploits doivent être transmis en double exemplaire.

La Conférence a estimé qu'il n'y avait aucun inconvénient à adopter cette procédure.

tegenwoordigd. Dit land nu had tot de Raad van Europa pas de uitnodiging gericht het sluiten van internationale verdragen betreffende de burgerlijke rechtsvordering te vergemakkelijken.

Het was wenselijk gebruik te maken van de gelegenheid geboden door de aanwezigheid van Britse afgevaardigden te 's-Gravenhage, om het Verdrag van 1905 en het ontwerp van 1928 derwijze te herzien dat Groot-Brittannië er partij zou kunnen bij worden. Aldus zou worden vermeden dat verschillende organismen internationale akten over hetzelfde onderwerp zouden uitwerken.

Daar de door de Britse afvaardiging gewenste amendementen weinig talrijk waren, leidden de werkzaamheden van de Conferentie zonder al te veel moeilijkheden tot een nieuw ontwerp van verdrag.

Nadat bedoeld ontwerp was goedgekeurd door de eminente juristen die deel uitmaken van de Vaste Commissie voor het onderzoek der vraagstukken van internationaal privaatrecht, werd het op 1 Maart 1954 door België ondertekend.

De nieuwe bepalingen van het Verdrag kunnen als volgt toegelicht worden :

HOOFDSTUK I.

Mededeling van gerechtelijke en buiten-gerechtelijke stukken.

Art. 2.

De Britse afgevaardigden hebben laten opmerken dat, in de vroegere tekst, artikel 2 van het Verdrag van 1905 in Groot-Brittannië aanleiding zou kunnen geven tot sommige moeilijkheden ; in bepaalde gevallen immers kan de mededeling van gerechtelijke stukken in dit land geschieden door tussenkomst van « solicitors ». Aangezien dezen de hoedanigheid van « autoriteit van de aangezochte Staat » niet bezitten, zou artikel 2 van het Verdrag van 1905 niet op hen toepasselijk zijn. Dienvolgens ging de Conferentie ermee akkoord om de eerste zin van artikel 2, die bepaalt dat « de mededeling geschiedt door de zorg van de bevoegde autoriteit van de aangezochte Staat », te vervangen door « de mededeling geschiedt door de zorg der autoriteit, bevoegd volgens de wet van de aangezochte Staat ».

Art. 3.

De Britse afgevaardigden hebben eveneens laten opmerken dat voor het overmaken van gerechtelijke stukken, de door Groot-Brittannië gesloten jongste bilaterale Verdragen voorzien dat de exploiten in duplo moeten overgemaakt worden.

De Conferentie was van mening dat er geen enkel bezwaar bestaat tegen het aannemen van deze procedure.

Le premier alinéa de l'article 3 dit, en conséquence, que la demande de signification sera accompagnée de l'acte à signifier, en double exemplaire.

Cet amendement a entraîné une modification de l'alinéa 2 de l'article 5 de la Convention qui visait spécialement l'hypothèse où l'acte avait été transmis en double exemplaire.

CHAPITRE II.

Commissions rogatoires.

Ce chapitre n'a pas été modifié.

CHAPITRE III.

Cautio judicatum solvi.

Art. 17.

Suivant le système de la Convention de 1905, il suffisait pour que les demandeurs étrangers ressortissants d'un des Etats contractants soient dispensés de la cautio judicatum solvi, qu'ils aient leur domicile ou leur résidence dans l'un des Etats parties à la Convention.

La délégation britannique a attiré l'attention de la Conférence sur le fait que dans certains cas, même les ressortissants britanniques, qui n'ont pas leur domicile habituel en Grande-Bretagne, étaient contraints de fournir la cautio judicatum solvi.

C'est ainsi que dans les traités bilatéraux conclus par la Grande-Bretagne et notamment dans la convention anglo-belge du 4 novembre 1932 (1), les étrangers ne sont dispensés de fournir la cautio que s'ils ont une résidence sur le territoire de l'autre partie contractante.

En vue de permettre l'accès de la Grande-Bretagne à la Convention, il est apparu nécessaire d'y insérer une réserve qui figure à l'article 32, alinéa 1er, et aux termes de laquelle chaque Etat contractant en signant ou ratifiant la Convention pourra se réserver de limiter l'application de l'article 17 aux nationaux des Etats contractants ayant leur résidence habituelle sur son territoire.

Toutefois, l'Etat qui aura fait usage de la réserve ne pourra invoquer pour ses nationaux un traitement plus favorable que celui qu'il entend accorder aux ressortissants des autres Etats contractants. C'est ce qu'exprime l'alinéa 2 de l'article 32 nouveau.

On peut regretter qu'une faille ait été ainsi apportée à un texte qui jusqu'à présent avait, semble-t-il bien, donné entière satisfaction aux différents Etats parties à la Convention.

Lid 1 van artikel 3 bepaalt dienvolgens dat de aanvraag om betekening vergezeld moet zijn van twee exemplaren van het mede te delen stuk.

Deze verbetering heeft een wijziging ten gevolge gehad van lid 2 van artikel 5 van het Verdrag dat inzonderheid betrekking had op de veronderstelling dat het stuk in duplo zou overgemaakt zijn.

HOOFDSTUK II.

Rogatoire commissiën.

Dit hoofdstuk werd niet gewijzigd.

HOOFDSTUK III.

Cautio judicatum solvi.

Art. 17.

Volgens het systeem van het Verdrag van 1905, volstond het voor de vreemde eisers, onderdanen van een der verdragsluitende Staten, om van de cautio judicatum solvi vrijgesteld te worden, dat zij hun domicilie of hun verblijfplaats in één van de bij het Verdrag aangesloten Staten hadden.

De Britse afvaardiging heeft de aandacht van de Conferentie gevestigd op het feit dat, in sommige gevallen, zelfs de Britse onderdanen die hun gewoon domicilie niet in Groot-Brittannië hebben, gedwongen waren de cautio judicatum solvi te storten.

Zo verlenen de door Groot-Brittannië gesloten bilaterale verdragen en inzonderheid de Engels-Belgische overeenkomst d.d. 4 November 1932 (1) aan buitenlanders slechts vrijstelling van zekerheidstelling op voorwaarde dat zij op het grondgebied van de andere verdragsluitende partij een verblijfplaats hebben.

Ten einde toetreding van Groot-Brittannië tot het Verdrag mogelijk te maken, is het nodig gebleken een in artikel 32, lid 1, voorkomend voorbehoud daarin op te nemen luidens hetwelk elke verdragsluitende Staat zich bij de ondertekening of de bekrachtiging van het Verdrag kan voorbehouden de toepassing van artikel 17 te beperken tot de onderdanen der Verdragsluitende Staten die hun gewoon verblijf op zijn grondgebied hebben.

Evenwel kan de Staat die van deze bevoegdheid gebruik heeft gemaakt geen aanspraak maken op een gunstiger behandeling ten behoeve van zijn onderdanen dan die welke hij aan de onderdanen van de andere verdragsluitende Staten wenst toe te staan. Aldus wordt in lid 2 van het nieuwe artikel 32 beschikt.

Men kan betreuren dat er aldus een gebrek is ontstaan in een tekst die tot nogtoe aan de verschillende Staten die bij het Verdrag partij waren volledige voldoening had geschonken.

(1) Approuvée par la loi belge du 25-4-1934 (Moniteur 18-7-1925).

(1) Goedgekeurd door de Belgische wet d.d. 25-4-1934 (Staatsblad 18-7-1925).

On peut heureusement présumer que, pratiquement, à l'exception peut-être de la Grande-Bretagne, il sera peu fait usage de cette réserve.

Art. 19.

Le quatrième alinéa de cet article qui vise l'exequatur quant aux frais et dépens de procès a été rédigé en termes plus explicites à la 6e session de la Conférence.

La Convention de 1905 dispose que pour établir qu'une décision relative aux frais et dépens est passée en force de chose jugée, il suffira de produire une déclaration dans ce sens de l'autorité compétente de l'Etat requérant ; il y avait là un mode de preuve simplifié qui n'en excluait pas d'autres.

Toutefois, certains Etats ont interprété cette disposition d'une manière limitative et rigoureuse, ce qui fut parfois une source de difficultés, des pays n'ayant accordé compétence à aucune autorité pour délivrer l'attestation requise.

La modification apportée à la Convention énonce expressément que la preuve de la force de chose jugée pourra résulter également de la présentation de pièces dûment légalisées.

Un nouvel alinéa a été ajouté au même article 19 concernant les frais de traduction et la légalisation.

Il y est prévu que l'autorité appelée à se prononcer sur la demande d'exequatur pourra fixer elle-même le montant de ces frais qui, sous l'empire de la Convention de 1905, étaient irrécouvrables pour le demandeur et ajouter ce montant à celui de la condamnation dont l'exécution est demandée.

CHAPITRE IV.

Assistance judiciaire gratuite.

Art. 20.

A la sixième session de la Conférence, un second alinéa fut ajouté à cet article.

L'assistance judiciaire gratuite pourra être obtenue aussi bien devant les juridictions administratives que devant les tribunaux civils.

Art. 22.

Une modification a été introduite à l'alinéa 2 en vue d'affirmer de façon expresse que l'autorité chargée d'instruire la requête d'un étranger indigent aura la faculté de demander dans le pays natal de celui-ci tous éclaircissements et renseignements complémentaires qu'elle estimerait nécessaires.

Gelukkig bestaat er kans dat de verdragsluitende partijen, met uitzondering van Groot-Brittannië, van dit voorbehoud practisch weinig gebruik zullen maken.

Art. 19.

Het vierde lid van dit artikel dat betrekking heeft op het exequatur inzake proceskosten werd in expliciter bewoordingen opgesteld op de zesde zitting van de Conferentie.

Het Verdrag van 1905 bepaalt dat, om te bewijzen dat een beslissing betreffende de proceskosten in kracht van gewijsde is gegaan, het volstaat een in die zin luidende verklaring van de bevoegde autoriteit van de verzoekende Staat over te leggen ; dit was een vereenvoudigde bewijsvorm die andere vormen niet uitsloot.

Sommige Staten hebben deze bepaling evenwel op een limitatieve en strenge wijze uitgelegd, wat soms een bron werd van moeilijkheden doordien er landen waren die geen enkele autoriteit gemachtigd hadden om het gevorderde bewijs af te geven.

De in het Verdrag aangebrachte wijziging strekt er toe uitdrukkelijk te bepalen dat het bewijs van de kracht van gewijsde eveneens kan worden geleverd door het overleggen van behoorlijk gelegaliseerde stukken.

Aan hetzelfde artikel 19 werd een nieuw lid betreffende het bedrag van de kosten van vertaling en van legalisatie toegevoegd.

Er is daarin voorzien dat de autoriteit bevoegd om te beslissen over het verzoek om exequatur, zelf het bedrag schat van deze kosten, die onder het regime van het Verdrag van 1905 voor de verzoekende partij oninvorderbaar waren, en dat dit bedrag voegt bij de som voorzien door de veroordeling waarvan tenuitvoerlegging wordt gevraagd.

HOOFDSTUK IV.

Kosteloze rechtsbijstand.

Art. 20.

Tijdens de zesde zitting van de Conferentie werd een tweede alinea bij dit artikel gevoegd.

Kosteloze rechtsbijstand zal zowel vóór de administratieve rechtsbanken als vóór de burgerlijke rechtsbanken kunnen worden bekomen.

Art. 22.

Alinea 2 werd gewijzigd om nadrukkelijk te bevestigen dat de autoriteit die gelast is de aanvraag van een onvermogene vreemdeling te onderzoeken, in het geboorteland van deze laatste de aanvullende uitleg en inlichtingen kan vragen die zij nodig zou achten.

Art. 23.

Cette disposition nouvelle a pour but de faciliter aux indigents l'exercice de leurs droits en justice, lorsqu'ils résident dans un autre pays que celui où siège le tribunal compétent pour connaître de leur demande.

Les pièces nécessaires à l'obtention de la procédure gratuite pourront dorénavant être transmises par le Consul du pays du requérant à l'autorité compétente requise. Cette voie était déjà fréquemment employée en faveur d'indigents belges sollicitant le pro Deo à l'étranger.

Art. 24.

L'article 23 de la Convention de 1905 autorisait l'Etat requis, si le bénéfice de l'assistance judiciaire gratuite avait été accordé à un ressortissant d'un des Etats contractants, à réclamer à l'Etat requérant, le remboursement des frais de signification quand celle-ci avait été faite dans une forme spéciale à la demande de la partie assistée.

Cette disposition s'est révélée de peu d'utilité.

Seul a été maintenu le droit pour l'Etat requis de se faire rembourser les indemnités payées à des experts lorsque l'intervention de ces derniers a été requise par voie de commission rogatoire.

CHAPITRE V.

Délivrance gratuite d'extraits des actes de l'état civil.

Il s'agit d'un nouveau chapitre qui a été introduit dans le texte de la convention à la 6e session de la Conférence.

Les actes de cette session (1) signalent que « on semble avoir à peu près unanimement reconnu que c'était sortir complètement du domaine où les auteurs de la Convention sur la procédure civile ont entendu se cantonner que de réglementer la délivrance des extraits des actes de l'état civil dans cette même convention.

Néanmoins l'unanimité s'est également faite pour reconnaître qu'il était hautement désirable de saisir l'occasion de la revision de la convention sur la procédure civile pour permettre aux indigents de se procurer gratuitement les pièces nécessaires à l'accomplissement d'actes de la vie civile et notamment à la célébration de leur mariage.

Art. 23.

Deze nieuwe bepaling heeft tot doel aan de onvermogens de uitoefening van hun rechten te vergemakkelijken wanneer zij zich in een ander land bevinden dan dat waar de rechtbank zetelt welke bevoegd is om op hun aanvraag te beschikken.

De stukken die nodig zijn voor het bekomen van de kosteloze procedure kunnen voortaan door de Consul van het land van de aanvrager aan de aangezochte bevoegde autoriteit worden gezonden. Deze handelwijze werd reeds dikwijls toegepast ten gunste van Belgische onvermogens die het pro Deo in het buitenland aanvroegen.

Art. 24.

Bij artikel 23 van het Verdrag van 1905 werd de aangezochte Staat gemachtigd, wanneer kosteloze rechtsbijstand aan een onderdaan van een der verdragsluitende Staten toegestaan werd, van de verzoekende Staat de terugbetaling te vorderen van de kosten van betekenis, wanneer deze onder een speciale vorm werd gedaan op verzoek van de bijgestane partij.

Deze bepaling is van weinig nut gebleken.

Alleen werd gehouden het recht van de aangezochte Staat om terugbetaling te vorderen van de vergoedingen die aan deskundigen werden uitbetaald, wanneer om tussenkomst van deze laatsten door rogatoire commissie werd verzocht.

HOOFDSTUK V.

Kosteloze afgifte van uittreksels uit akten van de burgerlijke stand.

Het gaat om een nieuw hoofdstuk dat bij de tekst van het Verdrag werd gevoegd tijdens de 6^e zitting van de Conferentie.

In de akten van deze zitting (1) wordt gezegd dat « bijna eenstemmig werd erkend dat met de reglementering van de afgifte van uittreksels uit de akten van de burgerlijke stand in dit zelfde verdrag, volledig buiten het gebied wordt getreden waar de opstellers van het Verdrag betreffende de burgerlijke rechtsvordering overeengekomen zijn zich te plaatsen.

Niettemin werd insgelijks eenstemmig erkend dat het hoogst wenselijk was de gelegenheid geboden door de herziening van het Verdrag betreffende de burgerlijke rechtsvordering te benutten om het aan behoeftigen mogelijk te maken zich de bescheiden die nodig zijn voor de uitoefening van handelingen van het burgerlijk leven, en inzonderheid voor de huwelijksvoltrekking, kosteloos aan te schaffen.

(1) Actes de la 6e session : Rapport de la 3e Commission, p. 252.

(1) Akten van de 6e zitting : Verslag van de 3e Commissie, blz. 252.

CHAPITRE VI.

Contrainte par corps.

Aucune modification n'a été apportée à ce chapitre.

CHAPITRE VII.

Dispositions finales.

Art. 27.

Cet article prévoit, d'une part, que la convention ne sera ouverte qu'à la signature des Etats représentés à la 7e session de la Conférence de la Haye.

D'autre part, contrairement à l'article 27 de la convention de 1905, aucune date limite n'a été fixée pour la signature du nouveau traité. Un Etat représenté à la 7e session pourra donc toujours signer la Convention et la ratifier bien qu'elle soit déjà entrée en vigueur.

En ce qui concerne le dépôt des ratifications, l'article 25 de la Convention de 1905 prévoyait que les ratifications ne seraient déposées à La Haye que lorsque six des Hautes Parties contractantes seraient en mesure de le faire.

Afin de hâter l'entrée en vigueur de la nouvelle convention, la Conférence a admis que chaque Etat pourrait déposer son instrument de ratification lorsqu'il le jugerait opportun. La Convention entrera en vigueur soixante jours après le dépôt du 4e instrument de ratification. Le Gouvernement néerlandais enverra aux Etats signataires, une copie conforme du procès-verbal de tout dépôt de ratification; ainsi chacun des Gouvernements sera tenu au courant des ratifications et il pourra juger de l'intérêt qu'il aura à effectuer le dépôt de sa propre ratification s'il ne l'a encore fait.

Art. 28.

La Conférence a estimé que le délai de 60 jours entre la ratification et l'entrée en vigueur de la Convention était suffisant pour permettre au Gouvernement néerlandais d'envoyer à tous les Etats qui auront déjà signé la Convention, le procès-verbal de ratification.

Art. 29.

Cet article dispose que la Convention nouvelle remplacera la Convention de 1905 entre les Etats qui l'auront ratifiée. La Convention de 1905 restera donc en vigueur d'une part, entre les Etats qui ne ratifieront pas la nouvelle Convention et, d'autre part, entre les Etats qui l'auront ratifiée et ceux qui ne l'auront pas ratifiée.

HOOFDSTUK VI.

Lijsdwang.

Aan dit hoofdstuk werd geen wijziging aangebracht.

HOOFDSTUK VII.

Slotbepalingen.

Art. 27.

Dit artikel voorziet, eensdeels, dat dit verdrag ter ondertekening slechts zal openstaan voor de Staten vertegenwoordigd op de 7e zitting van de Conferentie van 's-Gravenhage.

Anderdeels, in tegenstelling met artikel 27 van het Verdrag van 1905, werd geen uiterste datum voor de ondertekening van het nieuwe verdrag vastgesteld. Een Staat vertegenwoordigd op de 7^e zitting kan derhalve nog steeds het Verdrag ondertekenen en bekrachtigen, ofschoon het reeds van kracht is geworden.

Wat de nederlegging van de bekrachtigingen betreft, voorzagt artikel 25 van het Verdrag van 1905 dat de bekrachtigingen te 's-Gravenhage pas zouden neergelegd worden, wanneer zes van de Hoge Verdragsluitende Partijen hiertoe in staat zouden zijn.

Ten einde de inwerkingtreding van het nieuwe Verdrag te bespoedigen, heeft de Conferentie toegestaan dat iedere Staat zijn akte van bekrachtiging kan nederleggen wanneer hij het geschikt oordeelt. Het Verdrag zal van kracht worden zestig dagen na de nederlegging van de 4^e akte van bekrachtiging. De Nederlandse Regering zal aan de ondertekenende Staten een gewaarmerkt afschrift doen toekomen van het proces-verbaal van iedere nederlegging van bekrachtiging; aldus zal iedere Regering afzonderlijk op de hoogte worden gehouden van de bekrachtigingen en zal zij kunnen oordelen over het belang dat zij heeft bij de nederlegging van haar eigen bekrachtiging, indien zij zulks nog niet gedaan heeft.

Art. 28.

De Conferentie was van mening dat de termijn van 60 dagen tussen de bekrachtiging en de inwerkingtreding van het Verdrag voldoende was om de Nederlandse Regering de gelegenheid te geven aan al de Staten die het Verdrag reeds ondertekenden, het proces-verbaal van bekrachtiging te doen toekomen.

Art. 29.

Dit artikel bepaalt dat het nieuwe Verdrag het Verdrag van 1905 zal vervangen onder de Staten die het zullen bekrachtigd hebben. Het Verdrag van 1905 zal dus van kracht blijven tussen de Staten die het nieuwe Verdrag niet bekrachtigen enerzijds, en tussen de Staten die het bekrachtigd hebben en deze die het niet bekrachtigd hebben, anderzijds.

Art. 30.

Cette disposition correspond à l'article 26 de la Convention de 1905. Des modifications de rédaction y ont été apportées afin de mettre les textes en concordance avec les clauses des conventions internationales récentes concernant les territoires non métropolitains.

Art. 31.

En vertu de cet article, les Etats non représentés à la 7e session de la Conférence pourront y adhérer à moins qu'un Etat ayant ratifié la Convention ne s'y oppose.

La question s'est posée de savoir si l'opposition d'un Etat ne devait jouer qu'entre l'Etat opposant et l'Etat adhérent, la Convention devenant applicable entre les Etats n'ayant pas fait opposition et l'Etat adhérent, ou si elle devait avoir pour résultat d'empêcher l'adhésion. La Conférence a décidé que l'opposition d'un seul Etat devait empêcher l'adhésion à la Convention d'un Etat non représenté à la 7e session et ce, en vue de maintenir l'unité de la Conférence. Celle-ci a également décidé que l'opposition devrait, pour être prise en considération, être faite dans un délai de 6 mois à dater de la communication faite par le Gouvernement néerlandais de cette adhésion.

Art. 32.

La portée de cet article nouveau a été commentée sous l'article 17.

Art. 33.

Il s'agit du texte, légèrement amendé dans la forme, de l'article 29 de la Convention de 1905.

Telles sont, Mesdames, Messieurs, dans leurs grands traits, les modifications apportées au Traité de 1905 par le projet que le Gouvernement a l'honneur de soumettre à votre approbation.

Le Ministre des Affaires étrangères,

P.-H. SPAAK.

Le Ministre de la Justice,

A. LILAR.

Art. 30.

Deze bepaling stemt overeen met artikel 26 van het Verdrag van 1905. Er werden enige wijzigingen van redactionele aard in aangebracht ten einde de teksten in overeenstemming te brengen met de clausules der jongste internationale verdragen in zake de niet-moederlandse gebieden.

Art. 31.

Krachtens dit artikel zullen de Staten die niet vertegenwoordigd zijn geweest op de 7^e zitting van de Conferentie, tot dit Verdrag kunnen toetreden, tenzij een Staat die het Verdrag heeft bekrachtigd, zich daartegen verzet.

De vraag werd gesteld of het verzet van een Staat slechts voor de verzet aantekenende Staat en de toetredende Staat zou moeten gelden, terwijl het Verdrag van toepassing zou worden tussen de Staten die geen verzet aantekenen en de toetredende Staat, dan wel of het verzet de toetreding zou moeten beletten. De Conferentie heeft besloten dat het verzet van een enkele Staat de toetreding tot het Verdrag zou moeten beletten van een Staat die niet op de 7^e zitting vertegenwoordigd is geweest, zulks ten einde de eenheid der Conferentie te handhaven. Deze heeft eveneens besloten dat het verzet, om in aanmerking te kunnen komen, moet aangetekend worden binnen een termijn van 6 maanden met ingang van de dag waarop deze toetreding door de Nederlandse Regering medegedeeld wordt.

Art. 32.

De betekenis van dit nieuwe artikel werd bij artikel 17 besproken.

Art. 33.

Het betreft hier de naar de vorm licht veranderde tekst van artikel 29 van het Verdrag van 1905.

Dit zijn, Dames en Heren, in grote trekken, de wijzigingen die in het Verdrag van 1905 worden aangebracht door het ontwerp dat de Regering de eer heeft U ter goedkeuring voor te leggen.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

De Minister van Justitie,

Projet de loi portant approbation de la Convention internationale relative à la procédure civile, conclue à La Haye, le 1er mars 1954.

BAUDOUIN,
ROI DES BELGES.

A tous, présents et à venir, SALUT.

Sur la proposition de Notre Ministre des Affaires étrangères et de Notre Ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRETE ET ARRETONS :

Notre Ministre des Affaires étrangères et Notre Ministre de la Justice sont chargés de présenter, en Notre nom, aux Chambres Législatives, le projet de loi dont la teneur suit :

Article Premier.

La convention relative à la procédure civile conclue à La Haye, le 1er mars 1954, sortira son plein et entier effet.

Art. 2.

Par dérogation à l'article 16 de la loi du 25 mars 1876, contenant le titre préliminaire du Code de procédure civile, modifié par la loi du 20 mars 1948, portant modification de certains taux en matières civile et commerciale, les jugements d'exequatur visés par l'article 19 de cette convention sont susceptibles d'appel, même quand la somme des frais et dépens est inférieure à 25.000 francs.

Donné à Bruxelles, le 18 avril 1955.

Wetsontwerp houdende goedkeuring van het internationaal Verdrag betreffende de burgerlijke rechtsvordering, gesloten op 1 Maart 1954, te 's-Gravenhage.

BOUDEWIJN,
KONING DER BELGEN.

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, HEIL.

Op de voordracht van Onze Minister van Buitenlandse Zaken en van Onze Minister van Justitie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Minister van Buitenlandse Zaken en Onze Minister van Justitie zijn gelast, in Onze naam, bij de Wetgevende Kamers het wetsontwerp in te dienen waarvan de tekst volgt :

Eerste Artikel.

Het verdrag betreffende de burgerlijke rechtsvordering gesloten op 1 Maart 1954, te 's-Gravenhage, zal volkomen uitwerking hebben.

Art. 2.

In afwijking van artikel 16 van de wet van 25 Maart 1876, bevattend de inleiding van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, gewijzigd bij de wet van 20 Maart 1948, tot wijziging van bepaalde bedragen in burgerlijke en commerciële zaken, zijn de exequatur-uitspraken bedoeld bij artikel 19 van dit verdrag, voor beroep ontvankelijk, zelfs dan wanneer de som der kosten lager is dan 25.000 frank.

Gegeven te Brussel, 18 April 1955.

BAUDOUIN.

PAR LE ROI :
Le Ministre des Affaires étrangères,

VAN KONINGSWEGE :
De Minister van Buitenlandse Zaken,

P.-H. SPAAK.

Le Ministre de la Justice,

De Minister van Justitie,

A. LILAR.

CONVENTION INTERNATIONALE

relative

à la procédure civile,

conclue à La Haye, le 1er mars 1954.

INTERNATIONAAL VERDRAG

betreffende

de burgerlijke rechtsvordering,

gesloten op 1 Maart 1954, te 's-Gravenhage

(VERTALING.)

CONVENTION RELATIVE A LA PROCEDURE CIVILE.

Les Etats signataires de la présente Convention ;

Désirant apporter à la Convention du 17 juillet 1905, relative à la procédure civile, les améliorations suggérées par l'expérience ;

Ont résolu de conclure une nouvelle Convention à cet effet et sont convenus des dispositions suivantes :

I. — COMMUNICATION D'ACTES JUDICIAIRES ET EXTRAJUDICIAIRES.

Article 1er.

En matière civile ou commerciale, les significations d'actes à destination de personnes, se trouvant à l'étranger, se feront dans les Etats contractants, sur une demande du consul de l'Etat requérant, adressée à l'autorité qui sera désignée par l'Etat requis. La demande, contenant l'indication de l'autorité de qui émane l'acte transmis, le nom et la qualité des parties, l'adresse du destinataire, la nature de l'acte dont il s'agit, doit être rédigée dans la langue de l'autorité requise. Cette autorité enverra au consul la pièce prouvant la signification ou indiquant le fait qui l'a empêchée.

Toutes les difficultés, qui s'élèveraient à l'occasion de la demande du consul, seront réglées par la voie diplomatique.

Chaque Etat contractant peut déclarer, par une communication adressée aux autres Etats contractants, qu'il entend que la demande de signification à faire sur son territoire, contenant les mentions indiquées à l'alinéa 1er, lui soit adressée par la voie diplomatique.

Les dispositions qui précèdent ne s'opposent pas à ce que deux Etats contractants s'entendent pour admettre la communication directe entre leurs autorités respectives.

Article 2.

La signification se fera par les soins de l'autorité compétente selon les lois de l'Etat requis. Cette autorité, sauf les cas prévus dans l'article 3, pourra se borner à effectuer la signification par la remise de l'acte au destinataire qui l'accepte volontairement.

Article 3.

La demande sera accompagnée de l'acte à signifier en double exemplaire.

Si l'acte à signifier est rédigé, soit dans la langue de l'autorité requise, soit dans la langue convenue

VERDRAG BETREFFENDE DE BURGERLIJKE RECHTSVORDERING.

De Staten die dit Verdrag hebben ondertekend ;

Verlangend in het Verdrag van 17 Juli 1905 betreffende de burgerlijke rechtsvordering de door de ervaring ingegeven verbeteringen aan te brengen ;

Hebben besloten te dien einde een nieuw Verdrag te sluiten en zijn overeengekomen als volgt :

I. — MEDEDELING VAN GERECHTELIJKE EN BUITEN-GERECHTELIJKE STUKKEN.

Artikel 1.

In burgerlijke of handelszaken geschiedt in de verdragsluitende Staten de mededeling van stukken, bestemd voor in het buitenland zich bevindende personen, op een aanvraag van de consul van de verzoevende Staat, gericht tot de autoriteit, die daarvoor door de aangezochte Staat zal moeten zijn aangewezen. De aanvraag, bevattende de vermelding van de autoriteit van welke het overgemaakte stuk is uitgegaan, van naam en hoedanigheid der partijen, van het adres van degene voor wie het bestemd is, en van de aard van het betrokken stuk, moet gesteld zijn in de taal van de aangezochte autoriteit. Deze autoriteit zendt de consul het bewijsstuk toe, waaruit blijkt van de mededeling of waarin de omstandigheid, die deze belet heeft, is vermeld.

Alle moeilijkheden, die naar aanleiding van de aanvraag van de consul mochten ontstaan, worden langs diplomatieke weg geregeld.

Iedere verdragsluitende Staat kan, door een tot de andere verdragsluitende Staten gerichte mededeling verklaren te verlangen, dat de aanvraag om mededeling op zijn grondgebied, welke aanvraag de in lid 1 aangegeven vermeldingen moet bevatten, langs diplomatieke weg tot hem wordt gericht.

De voorafgaande bepalingen beletten niet dat twee verdragsluitende Staten zich verstaan om het rechtstreeks verkeer tussen hun wederzijdse autoriteiten toe te laten.

Artikel 2.

De mededeling geschiedt door de zorg der autoriteit, bevoegd volgens de wet van de aangezochte Staat. Deze autoriteit kan er zich, behoudens in de gevallen bedoeld bij artikel 3, toe bepalen, de mededeling te doen geschieden door afgifte van het stuk aan degene, voor wie het bestemd is, zo deze het vrijwillig aanneemt.

Artikel 3.

De aanvraag moet vergezeld zijn van twee exemplaren van het mede te delen stuk.

Indien het mede te delen stuk gesteld is, hetzij in de taal van de aangezochte autoriteit, hetzij in de tus-

entre les deux Etats intéressés, ou s'il est accompagné d'une traduction dans l'une de ces langues, l'autorité requise, au cas où le désir lui en serait exprimé dans la demande, fera signifier l'acte dans la forme prescrite par sa législation intérieure pour l'exécution de significations analogues, ou dans une forme spéciale, pourvu qu'elle ne soit pas contraire à cette législation. Si un pareil désir n'est pas exprimé, l'autorité requise cherchera d'abord à effectuer la remise dans les termes de l'article 2.

Sauf entente contraire, la traduction, prévue dans l'alinéa précédent, sera certifiée conforme par l'agent diplomatique ou consulaire de l'Etat requérant ou par un traducteur assermenté de l'Etat requis.

Article 4.

L'exécution de la signification, prévue par les articles 1, 2 et 3, ne pourra être refusée que si l'Etat, sur le territoire duquel elle devrait être faite la juge de nature à porter atteinte à sa souveraineté ou à sa sécurité.

Article 5.

La preuve de la signification se fera au moyen, soit d'un récépissé daté et légalisé du destinataire, soit d'une attestation de l'autorité de l'Etat requis, constatant le fait, la forme et la date de la signification.

Le récépissé ou l'attestation doit se trouver sur l'un des doubles de l'acte à signifier ou y être annexé.

Article 6.

Les dispositions des articles qui précèdent ne s'opposent pas :

- 1° à la faculté d'adresser directement, par la voie de la poste, des actes aux intéressés se trouvant à l'étranger ;
- 2° à la faculté, pour les intéressés, de faire faire des significations directement, par les soins des officiers ministériels ou des fonctionnaires compétents du pays de destination ;
- 3° à la faculté, pour chaque Etat, de faire faire directement, par les soins de ses agents diplomatiques ou consulaires, les significations destinées aux personnes se trouvant à l'étranger.

Dans chacun de ces cas, la faculté prévue n'existe que si des conventions intervenues entre les Etats intéressés l'admettent ou si, à défaut de conventions, l'Etat, sur le territoire duquel la signification doit être faite, ne s'y oppose pas. Cet Etat ne pourra s'y opposer lorsque, dans les cas de l'alinéa 1er, n° 3, l'acte doit être

sen de beide betrokken Staten overeengekomen taal, of indien het vergezeld is van een vertaling in een der talen, doet de aangezochte autoriteit, ingeval haar daartoe het verlangen in de aanvraag is kenbaar gemaakt het stuk mededelen met inachtneming van de in haar eigen wetgeving voor het verrichten van dergelijke mededelingen voorgeschreven vorm, of van een bijzondere vorm, mits deze met die wetgeving niet in strijd zij. Indien een dergelijk verlangen niet kenbaar is gemaakt, tracht de aangezochte autoriteit eerst de afgifte overeenkomstig artikel 2 te doen geschieden.

Tenzij het tegendeel is overeengekomen, wordt de in het voorgaande lid bedoelde vertaling voor overeenstemmend verklaard door de diplomatieke of consulaire ambtenaar van de verzoekende Staat of door een beëdigd vertaler van de aangezochte Staat.

Artikel 4.

Het verrichten van de mededeling, bedoeld bij de artikelen 1, 2 en 3, kan alleen geweigerd worden, indien de Staat, op wiens grondgebied deze zou moeten geschieden, oordeelt, dat zulks op zijn soevereiniteit of zijn veiligheid inbreuk zou kunnen maken.

Artikel 5.

Het bewijs der mededeling wordt geleverd, hetzij door een gedagtekend en gelegaliseerd ontvangstbewijs van de ene, voor wie het stuk bestemd is, hetzij door een verklaring van de autoriteit van de aangezochte Staat, het feit, de vorm en de dag der mededeling vermeldende.

Het ontvangstbewijs of de verklaring moet op een der dubbelen van het mede te delen stuk gesteld of daaraan vastgehecht zijn.

Artikel 6.

Door de bepalingen der voorgaande artikelen wordt geen inbreuk gemaakt op :

- 1° de bevoegdheid om stukken rechtstreeks over de post toe te zenden aan de in het buitenland zich bevindende belanghebbenden ;
- 2° de bevoegdheid der belanghebbenden om mededelingen rechtstreeks te doen verrichten door de deurwaarders (officiers ministériels) of bevoegde ambtenaren in het land van bestemming ;
- 3° de bevoegdheid van elke Staat om mededelingen aan in het buitenland zich bevindende personen rechtstreeks door de zorg van zijn diplomatieke of consulaire ambtenaren te doen geschieden.

In elk dezer gevallen bestaat de bedoelde bevoegdheid alleen, indien overeenkomsten tussen de betrokken Staten gesloten dit veroorloven, of indien, bij gebreke van zodanige overeenkomsten, de Staat, op wiens grondgebied de mededeling moet geschieden, zich daartegen niet verzet. Die Staat kan zich daartegen niet

signifié sans contrainte à un ressortissant de l'Etat requérant.

Article 7.

Les significations ne pourront donner lieu au remboursement de taxes ou de frais de quelque nature que ce soit.

Toutefois, sauf entente contraire, l'Etat requis aura le droit d'exiger de l'Etat requérant le remboursement des frais occasionnés par l'intervention d'un officier ministériel ou par l'emploi d'une forme spéciale dans les cas de l'article 3.

II. — COMMISSIONS ROGATOIRES.

Article 8.

En matière civile ou commerciale, l'autorité judiciaire d'un Etat contractant pourra, conformément aux dispositions de sa législation, s'adresser, par commission rogatoire, à l'autorité compétente d'un autre Etat contractant pour lui demander de faire, dans son ressort, soit un acte d'instruction, soit d'autres actes judiciaires.

Article 9.

Les commissions rogatoires seront transmises par le consul de l'Etat requérant à l'autorité qui sera désignée par l'Etat requis. Cette autorité enverra au consul la pièce constatant l'exécution de la commission rogatoire ou indiquant le fait qui en a empêché l'exécution.

Toutes les difficultés, qui s'élèveraient à l'occasion de cette transmission, seront réglées par la voie diplomatique.

Chaque Etat contractant peut déclarer, par une communication adressée aux autres Etats contractants qu'il entend que les commissions rogatoires, à exécuter sur son territoire, lui soient transmises par la voie diplomatique.

Les dispositions qui précèdent ne s'opposent pas à ce que deux Etats contractants s'entendent pour admettre la transmission directe des commissions rogatoires entre leurs autorités respectives.

Article 10.

Sauf entente contraire, la commission rogatoire doit être rédigée, soit dans la langue de l'autorité requise, soit dans la langue convenue entre les deux Etats intéressés, ou bien elle doit être accompagnée d'une traduction, faite dans une de ces langues et certifiée conforme par un agent diplomatique ou consulaire de

verzetten, indien, in het geval van lid 1, n° 3, het stuk zonder rechtsdwang moet worden medegedeeld aan een onderdaan van de verzoekende Staat.

Artikel 7.

De mededelingen geven geen aanleiding tot terugbetaling van heffingen of kosten van welke aard ook.

Evenwel heeft, tenzij het tegendeel is overeengekomen, de aangezochte Staat het recht van de verzoekende Staat de terugbetaling te eisen van de kosten, veroorzaakt door het optreden van een deurwaarder (officier ministériel) of door het inachtnemen van een bepaalde vorm in de gevallen van artikel 3.

II. — ROGATOIRE COMMISSIEN.

Artikel 8.

In burgerlijke of handelszaken kan de rechterlijke autoriteit van een der verdragsluitende Staten zich, overeenkomstig de bepalingen van diens wetgeving, bij rogatoire commissie wenden tot de bevoegde autoriteit van een andere verdragsluitende Staat, met het verzoek binnen haar rechtsgebied hetzij een handeling van instructie, hetzij andere gerechtelijke handelingen te verrichten.

Artikel 9.

De rogatoire commissiën worden door de consul van de verzoekende Staat overgemaakt aan de autoriteit, die daarvoor door de aangezochte Staat zal moeten zijn aangewezen. Deze autoriteit zendt de consul het bewijsstuk toe, waaruit blijkt van de uitvoering der rogatoire commissie of waarin de omstandigheid, die de uitvoering belet heeft, is vermeld.

Alle moeilijkheden, die naar aanleiding van deze aanvraag mochten ontstaan, worden langs diplomatieke weg geregeld.

Iedere verdragsluitende Staat kan, door een tot de andere verdragsluitende Staten gerichte mededeling verklaren te verlangen, dat de op zijn grondgebied uit te voeren rogatoire commissiën hem langs diplomatieke weg zullen worden overgemaakt.

De voorafgaande bepalingen beletten niet, dat twee verdragsluitende Staten zich verstaan om de rechtstreekse overmaking der rogatoire commissiën tussen hun wederzijdse autoriteiten toe te laten.

Artikel 10.

Tenzij het tegendeel is overeengekomen, moet de rogatoire commissie gesteld zijn, hetzij in de taal der aangezochte autoriteit, hetzij in de taal waaromtrent de beide betrokken Staten zullen zijn overeengekomen of wel zij moet vergezeld zijn van een vertaling in een van die talen gesteld en voor overeenstemmend ver-

l'Etat requérant ou par un traducteur assermenté de l'Etat requis.

Article 11.

L'autorité judiciaire, à laquelle la commission rogatoire est adressée, sera obligée d'y satisfaire en usant des mêmes moyens de contrainte que pour l'exécution d'une commission des autorités de l'Etat requis ou d'une demande formée à cet effet par une partie intéressée. Ces moyens de contrainte ne sont pas nécessairement employés, s'il s'agit de la comparution des parties en cause.

L'autorité requérante sera, si elle le demande, informée de la date et du lieu où il sera procédé à la mesure sollicitée, afin que la partie intéressée soit en état d'y assister.

L'exécution de la commission rogatoire ne pourra être refusée que :

- 1° si l'authenticité du document n'est pas établie ;
- 2° si, dans l'Etat requis, l'exécution de la commission rogatoire ne rentre pas dans les attributions du pouvoir judiciaire ;
- 3° si l'Etat, sur le territoire, duquel l'exécution devrait avoir lieu, la juge de nature à porter atteinte à sa souveraineté ou à sa sécurité.

Article 12.

En cas d'incompétence de l'autorité requise, la commission rogatoire sera transmise d'office à l'autorité judiciaire compétente du même Etat, suivant les règles établies par la législation de celui-ci.

Article 13.

Dans tous les cas où la commission rogatoire n'est pas exécutée par l'autorité requise, celle-ci en informera immédiatement l'autorité requérante, en indiquant, dans le cas de l'article 11, les raisons pour lesquelles l'exécution de la commission rogatoire a été refusée et, dans le cas de l'article 12, l'autorité à laquelle la commission est transmise.

Article 14.

L'autorité judiciaire, qui procède à l'exécution d'une commission rogatoire, appliquera les lois de son pays, en ce qui concerne les formes à suivre.

Toutefois, il sera déféré à la demande de l'autorité requérante, tendant à ce qu'il soit procédé suivant une forme spéciale, pourvu que cette forme ne soit pas contraire à la législation de l'Etat requis.

klaard door een diplomatieke of consulaire ambtenaar van de verzoekende Staat of door een beëdigd vertaler van de aangezochte Staat.

Artikel 11.

De rechterlijke autoriteit, tot welke de rogatoire commissie is gericht, is verplicht die uit te voeren en daarbij dezelfde dwangmiddelen te bezigen als voor de uitvoering ener rogatoire commissie van de autoriteiten van de aangezochte Staat of van een daartoe door een belanghebbende partij gedaan verzoek. Deze dwangmiddelen behoeven niet noodzakelijk aangewend te worden, wanneer het betreft de verschijning van de partijen in geding.

De verzoekende autoriteit wordt, op haar verlangen, verwittigd van de dag en de plaats waar de gevraagde handeling zal worden verricht, opdat de belanghebbende partij in staat zij daarbij tegenwoordig te zijn.

De uitvoering der rogatoire commissie kan slechts worden geweigerd :

- 1° indien de authenticiteit van het stuk niet vaststaat ;
- 2° indien in de aangezochte Staat het uitvoeren der rogatoire commissie niet behoort tot de bevoegdheden der rechterlijke macht ;
- 3° indien de Staat, op wiens grondgebied de uitvoering zou moeten plaats hebben, oordeelt, dat deze op zijn souvereiniteit of op zijn veiligheid inbreuk zou kunnen maken.

Artikel 12.

Ingeval van onbevoegdheid der aangezochte autoriteit, wordt de rogatoire commissie ambtshalve overgedragen aan de rechterlijke autoriteit van dezelfde Staat, die overeenkomstig de bepalingen van diens wetgeving bevoegd is.

Artikel 13.

In elk geval, waarin de rogatoire commissie door de aangezochte autoriteit niet wordt uitgevoerd, stelt deze hiervan onverwijld de autoriteit, die het verzoek heeft gedaan, in kennis met vermelding, in het geval voorzien bij artikel 11, van de redenen waarom de uitvoering der rogatoire commissie is geweigerd, en, in het geval voorzien bij artikel 12, van de autoriteit aan wie de rogatoire commissie is overgedragen.

Artikel 14.

De rechterlijke autoriteit, die aan een rogatoire commissie uitvoering geeft, past daarbij wat de vormen betreft, haar landswetten toe

Evenwel wordt aan het verzoek der autoriteit, van welke de rogatoire commissie is uitgegaan, om deze met inachtneming van een bepaalde vorm te behandelen, voldaan, mits deze vorm niet in strijd zij met de wetgeving van de aangezochte Staat.

Article 15.

Les dispositions des articles qui précèdent n'excluent pas la faculté, pour chaque Etat, de faire exécuter directement, par ses agents diplomatiques ou consulaires, les commissions rogatoires, si des conventions intervenues entre les Etats intéressés l'admettent ou si l'Etat, sur le territoire duquel la commission rogatoire doit être exécutée, ne s'y oppose pas.

Article 16.

L'exécution des commissions rogatoires ne pourra donner lieu au remboursement de taxes ou de frais, de quelque nature que ce soit.

Toutefois, sauf entente contraire, l'Etat requis aura le droit d'exiger de l'Etat requérant le remboursement des indemnités payées aux témoins ou aux experts, ainsi que des frais occasionnés par l'intervention d'un officier ministériel, rendue nécessaire parce que les témoins n'ont pas comparu volontairement, ou des frais résultant de l'application éventuelle de l'article 14, alinéa 2.

III. — CAUTION JUDICATUM SOLVI.

Article 17.

Aucune caution de dépôt, sous quelque dénomination que ce soit, ne peut être imposé, à raison, soit de leur qualité d'étrangers, soit du défaut de domicile ou de résidence dans le pays, aux nationaux d'un des Etats contractants, ayant leur domicile dans l'un de ces Etats, qui seront demandeurs ou intervenants devant les tribunaux d'un autre de ces Etats.

La même règle s'applique au versement, qui serait exigé des demandeurs ou intervenants, pour garantir les frais judiciaires.

Les conventions, par lesquelles des Etats contractants auraient stipulé pour leurs ressortissants la dispense de la caution *judicatum solvi* ou du versement des frais judiciaires sans condition de domicile, continueront à s'appliquer.

Article 18.

Les condamnations aux frais et dépens du procès, prononcées dans un des Etats contractants contre le demandeur ou l'intervenant dispensé de la caution, du dépôt ou du versement en vertu, soit de l'article 17, alinéas 1 et 2, soit de la loi de l'Etat où l'action est intentée, seront, sur une demande, faite par la voie diplomatique, rendues gratuitement exécutoires par l'autorité compétente, dans chacun des autres Etats contractants.

Artikel 15.

De bepalingen der voorafgaande artikelen sluiten niet uit de bevoegdheid van iedere Staat om rechtstreeks door zijn diplomatieke en consulaire ambtenaren rogatoire commissiën te doen uitvoeren, indien tussen de betrokken Staten gemaakte overeenkomsten zulks veroorloven of de Staat, op wiens grondgebied de rogatoire commissie uitgevoerd moet worden, zich daartegen niet verzet.

Artikel 16.

De uitvoering van rogatoire commissiën geeft geen aanleiding tot terugbetaling van heffingen of kosten van welke aard ook.

Eevenwel heeft, tenzij het tegendeel is overeengekomen, de aangezochte Staat het recht van de verzoevende Staat de terugbetaling te eisen van de schade-loosstellingen betaald aan getuigen of deskundigen, alsmede van de kosten veroorzaakt door de tussenkomst van de deurwaarder (officier ministériel), welke noodzakelijk is geweest, omdat de getuigen niet vrijwillig zijn verschenen, en eindelijk van de kosten voortvloeiende uit eventuele toepassing van artikel 14, lid 2.

III. — CAUTIO JUDICATUM SOLVI.

Artikel 17.

Geen zekerheidstelling of dépôt, onder welke benaming ook, kan op grond hetzij van hun hoedanigheid van vreemdelingen, hetzij van gemis van domicilie of verblijfplaats in het land, worden opgelegd aan de onderdanen van een der verdragsluitende Staten, die in een der Staten hun domicilie hebben, wanneer zij als eisers of tussenkomende partijen voor de rechtbanken van een andere der Staten optreden.

Dezelfde regel is van toepassing op de storting welke tot dekking der gerechtskosten van eisers of tussenkomende partijen mocht gevorderd worden.

De overeenkomsten, waarbij verdragsluitende Staten voor hun onderdanen de vrijstelling der *cautio judicatum solvi* of der storting wegens proceskosten zonder voorwaarde van domicilie mochten hebben bedongen, blijven van toepassing.

Artikel 18.

De veroordelingen in de kosten van het geding, uitgesproken in een van de verdragsluitende Staten tegen de eiser of de tussenkomende partij, die hetzij krachtens de bepalingen van artikel 17, leden 1 en 2, hetzij krachtens de wet van de Staat, op wiens grondgebied het geding is aangelegd, vrijgesteld zijn van de zekerheidstelling, het dépôt of de storting, worden ingevolge een langs diplomatieke weg gedaan verzoek, kosteloos uitvoerbaar verklaard door de bevoegde autoriteit in iedere der andere verdragsluitende Staten.

La même règle s'applique aux décisions judiciaires par lesquelles le montant des frais du procès est fixé ultérieurement.

Les dispositions qui précèdent ne s'opposent pas à ce que deux Etats contractants s'entendent pour permettre que la demande d'exequatur soit aussi faite directement par la partie intéressée.

Article 19.

Les décisions relatives aux frais et dépens seront déclarées exécutoires sans entendre les parties, mais sauf recours ultérieur de la partie condamnée, conformément à la législation du pays où l'exécution est poursuivie.

L'autorité compétente pour statuer sur la demande d'exequatur, se bornera à examiner :

- 1° si, d'après la loi du pays où la condamnation a été prononcée, l'expédition de la décision réunit les conditions nécessaires à son authenticité ;
- 2° si, d'après la même loi, la décision est passée en force de chose jugée ;
- 3° si le dispositif de la décision est rédigé, soit dans la langue de l'autorité requise, soit dans la langue convenue entre les deux Etats intéressés, ou bien s'il est accompagné d'une traduction, faite dans une de ces langues et, sauf entente contraire, certifiée conforme par un agent diplomatique ou consulaire de l'Etat requérant ou par un traducteur assermenté de l'Etat requis.

Pour satisfaire aux conditions, prescrites par l'alinéa 2, n° 1 et 2, il suffira, soit d'une déclaration de l'autorité compétente de l'Etat requérant constatant que la décision est passée en force de chose jugée, soit de la présentation des pièces dûment légalisées de nature à établir que la décision est passée en force de chose jugée. La compétence de l'autorité ci-dessus mentionnée sera, sauf entente contraire, certifiée par le plus haut fonctionnaire préposé à l'administration de la Justice dans l'Etat requérant. La déclaration et le certificat, dont il vient d'être parlé doivent être rédigés ou traduits conformément à la règle contenue dans l'alinéa 2, n° 3.

L'autorité, compétente pour statuer sur la demande d'exequatur, évaluera, pourvu que la partie le demande en même temps, le montant des frais d'attestation, de traduction et de légalisation visés à l'alinéa 2, n° 3. Ces frais seront considérés comme des frais et dépens du procès.

Dezelfde regel is van toepassing op de rechterlijke uitspraken, waardoor het bedrag der kosten in het geding later is bepaald.

De voorafgaande bepalingen beletten niet, dat twee verdragsluitende Staten zich verstaan om toe te laten, dat het verzoek om uitvoerbaarverklaring ook rechtstreeks door de belanghebbende partij wordt gedaan.

Artikel 19.

De rechterlijke uitspraken betreffende de kosten van het geding worden uitvoerbaar verklaard, zonder de partijen te horen, maar behoudens hoger beroep van de veroordeelde partij overeenkomstig de wet van het land waar de tenuitvoerlegging moet geschieden.

De autoriteit, bevoegd om te beslissen op het verzoek om tenuitvoerlegging bepaalt er zich toe te onderzoeken :

- 1° of, ingevolge de wet van het land, waar de veroordeling is uitgesproken, de expeditie van de uitspraak de vereiste voorwaarden van authenticiteit bezit ;
- 2° of, ingevolge dezelfde wet, de uitspraak in kracht van gewijsde is gegaan ;
- 3° of het de beslissing bevattend gedeelte der uitspraak is gesteld, hetzij in de taal van de aangezochte autoriteit, hetzij in de taal, waaromtrent de beide betrokken Staten zullen zijn overeengekomen, dan wel of het vergezeld is van een vertaling in een van die talen gesteld en, tenzij het tegendeel is overeengekomen, voor eensluidend verklaard door een diplomatieke of consulaire ambtenaar van de verzoekende Staat of door een beëdigd vertaler van de aangezochte Staat.

Ter voldoening aan de voorwaarden, voorgeschreven in lid 2, nummers 1 en 2, kan volstaan worden, hetzij met een verklaring van de bevoegde autoriteit van de verzoekende Staat, houdende dat de uitspraak in kracht van gewijsde is gegaan, hetzij met de overlegging van zodanige behoorlijk gelegaliseerde stukken, dat daaruit kan worden vastgesteld, dat de uitspraak in kracht van gewijsde is gegaan. Tenzij het tegendeel is overeengekomen, wordt de bevoegdheid van de bovengenoemde autoriteit bevestigd door de hoogste ambtenaar, belast met het beheer der justitie in de verzoekende Staat. De verklaring en de bevestiging, waarvan hier sprake is, moeten gesteld of vertaald zijn overeenkomstig de regel, vervat in lid 2, n° 3.

De autoriteit, bevoegd om te beslissen op het verzoek om tenuitvoerlegging, schat, mits de partij zulks tegelijkertijd verzoekt, het bedrag van de kosten der verklaring, der vertaling en der legalisatie, bedoeld in lid 2, n° 3. Deze kosten worden beschouwd als kosten van het geding.

IV. — ASSISTANCE JUDICIAIRE GRATUITE.

Article 20.

En matière civile et commerciale, les ressortissants de chacun des Etats contractants seront admis dans tous les autres Etats contractants au bénéfice de l'assistance judiciaire gratuite, comme les nationaux eux-mêmes, en se conformant à la législation de l'Etat où l'assistance judiciaire gratuite est réclamée.

Dans les Etats où existe l'assistance judiciaire en matière administrative, les dispositions, édictées dans l'alinéa ci-dessus, s'appliqueront également aux affaires, portées devant les tribunaux compétents en cette matière.

Article 21.

Dans tous les cas, le certificat ou la déclaration d'indigence doit être délivré ou reçue par les autorités de la résidence habituelle de l'étranger, ou, à défaut de celles-ci, par les autorités de sa résidence actuelle. Dans le cas où ces dernières autorités n'appartiendraient pas à un Etat contractant et ne recevraient pas ou ne délivreraient pas des certificats ou des déclarations de cette nature, il suffira d'un certificat ou d'une déclaration délivré ou reçue par un agent diplomatique ou consulaire du pays auquel l'étranger appartient.

Si le requérant ne réside pas dans le pays où la demande est formulée, le certificat ou la déclaration d'indigence sera légalisé gratuitement par un agent diplomatique ou consulaire du pays où le document doit être produit.

Article 22.

L'autorité, compétente pour délivrer le certificat ou recevoir la déclaration d'indigence, pourra prendre des renseignements sur la situation de fortune du requérant auprès des autorités des autres Etats contractants.

L'autorité, chargée de statuer sur la demande d'assistance judiciaire gratuite, conserve, dans les limites de ses attributions, le droit de contrôler les certificats, déclarations et renseignements qui lui sont fournis et de se faire donner, pour s'éclairer suffisamment, des informations complémentaires.

Article 23.

Lorsque l'indigent se trouve dans un pays autre que celui, dans lequel l'assistance judiciaire gratuite doit être demandée, sa demande tendant à obtenir l'assistance judiciaire, accompagnée des certificats, déclarations d'indigence et, le cas échéant, d'autres pièces justificatives, utiles à l'instruction de la demande, pourra être transmise, par le consul de son pays, à l'autorité

IV. — KOSTELOZE RECHTSBIJSTAND.

Artikel 20.

In burgerlijke en handelszaken worden de onderdanen van ieder der verdragsluitende Staten in alle andere verdragstaten op gelijke voet als de eigen onderdanen toegelaten tot het voorrecht van kosteloze rechtsbijstand mits zich gedragende naar de wetgeving van de Staat, waar de kosteloze rechtsbijstand wordt verlangd.

In de Staten, waar kosteloze rechtsbijstand in administratieve zaken bestaat, is het in het vorige lid bepaalde ook van toepassing in zaken gebracht voor de rechter, die in deze materie bevoegd is.

Artikel 21.

In alle gevallen moet het bewijs van onvermogen worden afgegeven door, of de verklaring afgelegd voor de autoriteiten van de gewone verblijfplaats van de vreemdeling, of, bij gebreke daarvan, de autoriteiten van zijn werkelijk verblijf. Ingeval deze laatste autoriteiten niet mochten behoren tot een verdragsluitende Staat en geen bewijzen of verklaringen van deze aard mochten afgeven of voor zich laten afleggen, kan volstaan worden met een bewijs of een verklaring, afgegeven door of afgelegd voor een diplomatieke of consulaire ambtenaar van het land, waartoe de vreemdeling behoort.

Indier de verzoeker geen verblijf houdt in het land, waar het verzoek wordt gedaan, wordt het bewijs of de verklaring van onvermogen kosteloos gelegaliseerd door een diplomatieke of consulaire ambtenaar van het land, waar het stuk moet worden overgelegd.

Artikel 22.

De autoriteit bevoegd om het bewijs van onvermogen af te geven, of de verklaring van onvermogen voor zich te doen afleggen, kan bij de autoriteiten der andere verdragsluitende Staten inlichtingen inwinnen omtrent de vermogenstoestand van de verzoeker.

De autoriteit, die op de aanvraag om kosteloze rechtsbijstand zal hebben te beschikken, heeft, binnen de grenzen harer bevoegdheid, het recht om de waarde der aan haar gegeven bewijzen, verklaringen en inlichtingen te toetsen en, om voldoende inzicht te verkrijgen, zich aanvullende inlichtingen te doen verstrekken.

Artikel 23.

Wanneer de onvermogenende zich bevindt in een ander land, dan dat waar de kosteloze rechtsbijstand moet worden aangevraagd, kan zijn verzoek tot het verkrijgen van rechtsbijstand, vergezeld van de bewijzen, de verklaringen van onvermogen en, in voorkomend geval, de andere bewijsstukken benodigd voor de beoordeling van de aanvraag, door de consul van zijn

compétente pour statuer sur ladite demande, ou à l'autorité désignée par l'Etat où la demande doit être instruite.

Les dispositions, contenues dans l'article 9, alinéas 2, 3 et 4 et dans les articles 10 et 12 ci-dessus concernant les commissions rogatoires, sont applicables à la transmission des requêtes en obtention de l'assistance judiciaire gratuite et de leurs annexes.

Article 24.

Si le bénéfice de l'assistance judiciaire a été accordé à un ressortissant d'un des Etats contractants, les significations, quelle qu'en soit la forme, relatives à son procès, et qui seraient à faire dans un autre de ces Etats, ne donneront lieu à aucun remboursement de frais par l'Etat requérant à l'Etat requis.

Il en sera de même des commissions rogatoires, exception faite des indemnités payées à des experts.

V. — DELIVRANCE GRATUITE D'EXTRAITS DES ACTES DE L'ETAT CIVIL.

Article 25.

Les indigents ressortissants d'un des Etats contractants pourront, dans les mêmes conditions que les nationaux, se faire délivrer gratuitement des extraits des actes de l'état civil. Les pièces nécessaires à leur mariage seront légalisées sans frais par les agents diplomatiques ou consulaires des Etats contractants.

VI. — CONTRAINTE PAR CORPS.

Article 26.

La contrainte par corps, soit comme moyen d'exécution, soit comme mesure simplement conservatoire, ne pourra pas, en matière civile ou commerciale, être appliquée aux étrangers, appartenant à un des Etats contractants, dans les cas où elle ne serait pas applicable aux ressortissants du pays. Un fait, qui peut être invoqué par un ressortissant domicilié dans le pays, pour obtenir la levée de la contrainte par corps doit produire le même effet au profit du ressortissant d'un Etat contractant, même si ce fait n'est produit à l'étranger.

VII. — DISPOSITIONS FINALES.

Article 27.

La présente Convention est ouverte à la signature des Etats représentés à la Septième Session de la Conférence de Droit International Privé.

land worden overgelegd aan de autoriteit, die bevoegd is op de aanvraag te beschikken of aan de autoriteit, aangewezen door de Staat, waar de aanvraag moet worden beoordeeld.

De bepalingen, vervat in artikel 9, leden 2, 3 en 4, en in de artikelen 10 en 12 betreffende de rogatoire commissiën, zijn van toepassing op de overmaking van aanvragen tot verkrijging van kosteloze rechtsbijstand en de bijlagen daarvan.

Artikel 24.

Indien het voorrecht van kosteloze rechtsbijstand toegestaan is aan een onderdaan van een der verdragsluitende Staten, geven de betekeningen, die op zijn geding betrekking hebben, welke vorm zij ook hebben, en die moeten worden gedaan in een andere der Staten, geen aanleiding tot enige terugbetaling van kosten door de verzoekende Staat aan de aangezochte Staat.

Hetzelfde geldt voor de rogatoire commissiën, met uitzondering van de schadeloosstellingen, betaald aan deskundigen.

V. — KOSTELOZE AFGIFTE VAN UITTREKSELS VAN AKTEN VAN DE BURGERLIJKE STAND.

Artikel 25.

De onvermogenen, die onderdaan zijn van een van de verdragsluitende Staten kunnen zich, onder dezelfde voorwaarden als de eigen onderdanen, kosteloos uittreksels uit de akten van de burgerlijke stand doen afgeven. Stukken, die noodzakelijk zijn voor hun huwelijk, worden kosteloos gelegaliseerd door de diplomatieke of consulaire ambtenaren van de verdragsluitende Staten.

VI. — LIJFSDWANG.

Artikel 26.

Lijfswang, hetzij als middel van executie, hetzij als middel tot bewaring van rechten, kan in burgerlijke of handelszaken niet worden toegepast op de vreemdelingen behorende tot een der verdragsluitende Staten, in de gevallen waarin tegen de eigen onderdanen geen lijfswang is toegelaten. Een feit, dat door een persoon, die als onderdaan in dat land woonplaats heeft, kan worden ingeroepen om ontslag uit de lijfswang te verkrijgen, moet hetzelfde gevolg hebben ten voordele van de onderdaan van een verdragsluitende Staat, zelfs als dit feit in den vreemde heeft plaats gehad.

VII. — SLOTBEPALINGEN.

Artikel 27.

Dit Verdrag staat ter ondertekening open voor de Staten, vertegenwoordigd op de Zevende Zitting van de Conferentie voor Internationaal Privaatrecht.

Elle sera ratifiée et les instruments de ratification seront déposés auprès du Ministère des Affaires Etrangères des Pays-Bas.

Il sera dressé de tout dépôt d'instruments de ratification un procès-verbal, dont une copie, certifiée conforme, sera remise, par la voie diplomatique, à chacun des Etats signataires.

Article 28.

La présente Convention entrera en vigueur le soixantième jour à partir du dépôt du quatrième instrument de ratification prévu par l'article 27, alinéa 2.

Pour chaque Etat signataire, ratifiant postérieurement, la Convention entrera en vigueur le soixantième jour à partir de la date du dépôt de son instrument de ratification.

Article 29.

La présente Convention remplacera, dans les rapports entre les Etats qui l'auront ratifiée, la Convention relative à la procédure civile, signée à La Haye, le 17 juillet 1905.

Article 30.

La présente Convention s'applique de plein droit aux territoires métropolitains des Etats contractants.

Si un Etat contractant en désire la mise en vigueur dans tous les autres territoires ou dans tels des autres territoires dont les relations internationales sont assurées par lui, il notifiera son intention à cet effet par un acte qui sera déposé auprès du Ministère des Affaires Etrangères des Pays-Bas. Celui-ci en enverra, par la voie diplomatique, une copie, certifiée conforme, à chacun des Etats contractants.

La Convention entrera en vigueur dans les rapports entre les Etats, qui n'élèveront pas d'objection dans les six mois de cette communication, et le territoire ou les territoires dont les relations internationales sont assurées par l'Etat en question, et pour lequel ou lesquels la notification aura été faite.

Article 31.

Tout Etat, non représenté à la Septième Session de la Conférence, est admis à adhérer à la présente Convention, à moins qu'un Etat ou plusieurs Etats ayant ratifié la Convention ne s'y opposent, dans un délai de six mois à dater de la communication faite par le Gouvernement néerlandais, de cette adhésion. L'adhésion se fera de la manière prévue par l'article 27, alinéa 2.

Il est entendu que les adhésions ne pourront avoir lieu qu'après l'entrée en vigueur de la présente Convention, en vertu de l'article 28, alinéa 1er.

Het zal worden bekrachtigd en de akten van bekrachtiging zullen worden nedergelegd bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken van Nederland.

Van iedere nederlegging van akten van bekrachtiging zal een proces-verbaal worden opgemaakt, waarvan een gewaarmerkt afschrift, langs diplomatieke weg, aan ieder der ondertekenende Staten wordt toegezonden.

Artikel 28.

Dit Verdrag treedt in werking op de zestigste dag te rekenen van de nederlegging van de vierde akte van bekrachtiging, bedoeld in artikel 27, lid 2.

Voor iedere ondertekenende Staat, die het Verdrag later bekrachtigt, treedt het in werking op de zestigste dag te rekenen van de datum van nederlegging van zijn akte van bekrachtiging.

Artikel 29.

Dit Verdrag vervangt in de rechtsbetrekkingen tussen de Staten, die het hebben bekrachtigd, het Verdrag betreffende de burgerlijke rechtsvordering, ondertekend te 's-Gravenhage, de 17^e Juli 1905.

Artikel 30.

Dit Verdrag is van rechtswege van toepassing in het moederland van de verdragsluitende Staten.

Indien een verdragsluitende Staat de inwerkingtreding ervan wenst in alle of enige van de andere grondgebieden, voor welke internationale betrekkingen bij verantwoordelijk is, geeft hij te dien einde van zijn voornemen kennis door een akte, die wordt nedergelegd bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken van Nederland. Dit doet, langs diplomatieke weg, een gewaarmerkt afschrift van die akte van ieder der verdragsluitende Staten toekomen.

Het Verdrag treedt in werking in de rechtsbetrekkingen tussen de Staten, die daartegen binnen zes maanden te rekenen van deze mededeling geen bezwaar maken en het grondgebied of de grondgebieden, voor welke internationale betrekkingen de betrokken Staat verantwoordelijk is, en waarvoor de kennisgeving is gedaan.

Artikel 31.

Iedere Staat, die niet vertegenwoordigd is geweest op de Zevende Zitting van de Conferentie, kan tot dit Verdrag toetreden, tenzij een of meer Staten die het Verdrag hebben bekrachtigd, zich daartegen verzetten binnen een termijn van zes maanden te rekenen van de mededeling van deze toetreding, gedaan door de Nederlandse Regering. De toetreding geschiedt op de wijze bedoeld in artikel 27, lid 2.

Het is welverstaan, dat de toetredingen slechts kunnen geschieden, na de inwerkingtreding van dit Verdrag krachtens artikel 28, lid 1.

Article 32.

Chaque Etat contractant, en signant ou ratifiant la présente Convention ou en y adhérant, peut se réserver de limiter l'application de l'article 17 aux nationaux des Etats contractants ayant leur résidence habituelle sur son territoire.

L'Etat, qui aura fait usage de la faculté, prévue à l'alinéa précédent, ne pourra prétendre à l'application de l'article 17 par les autres Etats contractants qu'au bénéfice de ses nationaux ayant leur résidence habituelle sur le territoire de l'Etat contractant, devant les tribunaux duquel ils sont demandeurs ou intervenants.

Article 33.

La présente Convention aura une durée de cinq ans à partir de la date indiquée dans l'article 28, alinéa 1er, de la présente Convention.

Ce terme commencera à courir de cette date, même pour les Etats qui l'auront ratifiée ou y auront adhéré postérieurement.

La Convention sera renouvelée tacitement de cinq ans en cinq ans, sauf dénonciation. La dénonciation devra au moins six mois avant l'expiration du terme, être notifiée au Ministère des Affaires Etrangères des Pays-Bas, qui en donnera connaissance à tous les autres Etats contractants.

La dénonciation peut se limiter aux territoires ou à certains des territoires indiqués dans une notification, faite conformément à l'article 30, alinéa 2.

La dénonciation ne produira son effet qu'à l'égard de l'Etat qui l'aura notifiée. La Convention restera en vigueur pour les autres Etats contractants.

En foi de quoi, les soussignés, dûment autorisés par leurs Gouvernements respectifs, ont signé la présente Convention.

Fait à La Haye, le 1er mars 1954, en un seul exemplaire, qui sera déposé dans les archives du Gouvernement des Pays-Bas et dont une copie, certifiée conforme, sera remise, par la voie diplomatique, à chacun des Etats représentés à la Septième Session de la Conférence de La Haye de Droit International Privé.

Artikel 32.

Iedere verdragsluitende Staat kan zich bij de ondertekening of de bekrachtiging van- of bij de toetreding tot dit Verdrag voorbehouden de toepassing van artikel 17 te beperken tot de onderdanen van de verdragsluitende Staten, die hun gewoon verblijf op zijn grondgebied hebben.

De Staat, die gebruik heeft gemaakt van de bevoegdheid, bedoeld in het vorige lid, kan geen aanspraak maken op de toepassing van artikel 17 door de andere verdragsluitende Staten, dan ten behoeve van die van zijn onderdanen, die hun gewoon verblijf hebben op het grondgebied van de verdragsluitende Staat, voor welker rechter waarvan zij als eisende of tussenkomende partij optreden.

Artikel 33.

Dit Verdrag blijft gedurende vijf jaren van kracht, te rekenen van de dagtekening aangegeven in artikel 28, lid 1, van dit Verdrag.

Deze termijn begint van die dag af te lopen, zelfs voor de Staten, die later hebben bekrachtigd of zijn toegetreden.

Het Verdrag wordt, behoudens opzegging, stilzwijgend telkens voor vijf jaren verlengd. De opzegging moet tenminste zes maanden voor het einde van de termijn ter kennis worden gebracht van het Ministerie van Buitenlandse Zaken van Nederland, dat daarvan aan alle andere verdragsluitende Staten mededeling zal doen.

De opzegging kan zich beperken tot de grondgebieden of tot bepaalde grondgebieden, aangegeven in een kennisgeving gedaan krachtens artikel 30, lid 2.

De opzegging heeft slechts gevolg ten opzichte van de Staat, die haar heeft gedaan. Het Verdrag blijft van kracht voor de andere verdragsluitende Staten.

Ten blijke waarvan de ondergetekenden, daartoe behoorlijk gevolmachtigd door hun onderscheidene Regeringen, dit Verdrag hebben ondertekend.

Gedaan te 's-Gravenhage, de 1ste Maart 1954, in een enkel exemplaar, dat zal worden nedergelegd in de archieven der Nederlandse Regering en waarvan een gewaarmerkt afschrift, langs diplomatieke weg, zal worden toegezonden aan elk der Staten die vertegenwoordigd zijn geweest op de Zevende Zitting van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht.

Pour la République Fédérale d'Allemagne :

Voor de Bondsrepubliek Duitsland :

Pour l'Autriche :

Voor Oostenrijk :

(s.) Eric FILZ.
1-3-1954.

Pour la Belgique : | *Voor België :*

(s.) E. GRAEFFE.
1-3-1954.

Pour le Danemark : | *Voor Denemarken :*

Pour l'Espagne : | *Voor Spanje :*

Pour la Finlande : | *Voor Finland :*

Pour la France : | *Voor Frankrijk :*

Pour la Grande-Bretagne et l'Irlande du Nord : | *Voor Groot-Britannië en Noord-Ierland*

Pour l'Italie : | *Voor Italië :*

(s.) C. CARUSO.
1-3-1954.

Pour le Japon : | *Voor Japan :*

Pour le Luxembourg : | *Voor Luxemburg :*

(s.)
28-6-1954.

Pour la Norvège : | *Voor Noorwegen :*

(s.) EDVIN ALTEN.
23-3-1954.

Pour les Pays-Bas : | *Voor Nederland :*

(s.) J.-W. BEYEN.
1-3-1954.
(s.) J. LUNS.
1-3-1954.

Pour le Portugal : | *Voor Portugal :*

Pour la Suède : | *Voor Zweden :*

(s.)
28-6-1954.

Pour la Suisse : | *Voor Zwitserland :*

(s.)
2-7-1954.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre des Affaires étrangères, le 24 décembre 1954, d'une demande d'avis sur un projet de loi « portant approbation de la convention internationale relative à la procédure civile, conclue à La Haye, le 1er mars 1954 », a donné le 2 mars 1955 l'avis suivant :

Le projet a pour objet :

1° l'approbation de la convention internationale relative à la procédure civile conclue à La Haye le 1er mars 1954 ;

2° une dérogation à l'article 16 de la loi du 25 mars 1876 contenant le titre préliminaire du Code de procédure civile (dite : loi sur la compétence).

La convention du 1er mars 1954 est une convention de droit international privé ; elle a pour objet de parer aux difficultés résultant de la diversité des législations des Etats contractants dans les matières suivantes relatives à la procédure civile qu'elle règle : communication des actes judiciaires et extrajudiciaires, commissions rogatoires, caution *judicatum solvi*, assistance judiciaire gratuite, délivrance gratuite d'extraits des actes de l'état civil et contrainte par corps.

Cette convention remplace dans les rapports des Etats qui la ratifieront et de leurs nationaux respectifs, la convention ayant le même objet conclue à La Haye le 17 juillet 1905, approuvée par la loi du 20 avril 1909.

La convention nouvelle superpose aux règles de procédure civile de chacun des Etats qui la ratifieront, des règles propres qui dérogent aux législations nationales, dans la mesure où les premières sont en contradiction avec les secondes. Ce procédé ne fait d'ailleurs pas obstacle à ce que ces règles propres renvoient pour l'une ou l'autre matière aux règles nationales sur le même objet.

L'article 1er du projet ne soulève donc pas d'observations.

L'article 2 du projet dispose que, par dérogation à l'article 16 de la loi du 25 mars 1876, les décisions relatives aux frais et dépens rendues à l'étranger et visées par l'article 19 de la convention sont susceptibles d'appel, même quand le montant des frais et dépens est inférieur à 25.000 francs.

Cette disposition reproduit textuellement l'article 2 de la loi du 20 avril 1909, tel que cet article a été modifié par l'article 9 de la loi du 15 septembre 1928 et par l'article 2 de la loi du 20 mars 1948. Mais, dans la disposition actuellement en vigueur, les mots « de cette convention » visent la convention de 1905, tandis que l'article 2 du projet vise la nouvelle convention.

Sans doute faut-il exprimer le regret de ne pouvoir réunir, en un seul texte, deux dispositions identiques dans la forme et ayant pratiquement le même objet.

Cette dualité de textes ne peut cependant pas être évitée et devra même subsister, aussi longtemps que les Etats qui ont ratifié ou adhéré à la première convention n'ont pas tous ratifié ou adhéré à la seconde.

Ce n'est, en effet, qu'à ce moment, que l'article 2 de la loi du 20 avril 1909 deviendra sans objet et pourra être abrogé.

Si la Grande-Bretagne ratifie la convention nouvelle à l'élaboration de laquelle elle a participé, il conviendra d'examiner, à ce

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, de 24e December 1954 door de Minister van Buitenlandse Zaken verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet « houdende goedkeuring van het internationaal verdrag betreffende de burgerlijke rechtsvordering, gesloten op 1 Maart 1954, te 's Gravenhage », heeft de 2^e Maart 1955 het volgend advies gegeven :

Het ontwerp strekt tot :

1° goedkeuring van het internationaal verdrag betreffende de burgerlijke rechtsvordering, op 1 Maart 1954 te 's Gravenhage gesloten ;

2° afwijking van artikel 16 van de wet van 25 Maart 1876 bevattend de inleiding van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (de zogenaamde « wet op de bevoegdheid »).

Het verdrag van 1 Maart 1954 is een verdrag van internationaal privaatrecht ; het heeft tot doel de bezwaren te ondervangen die het gevolg zijn van de verscheidenheid in de wetgevingen der verdragsluitende Staten ter zake van de hiernavolgende punten uit de burgerlijke rechtspleging waarvoor het voorzieningen treft : mededeling van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken, rogatoire commissiën, *cautio judicatum solvi*, kosteloze rechtsbijstand en kosteloze afgifte van uittreksels uit de burgerlijke stand en lijfswang.

Dit verdrag vervangt in de betrekkingen tussen de Staten die het zullen bekrachtigen en hun respectieve onderdanen, het verdrag dat op 17 Juli 1905 te 's Gravenhage werd gesloten en door de wet van 20 April 1909 goedgekeurd, en hetzelfde onderwerp had.

Boven de regelen inzake burgerlijke rechtsvordering van elke Staat die het zal bekrachtigen, stelt het nieuwe verdrag eigen regelen, welke van de nationale wetgevingen afwijken in de mate waarin de eerstgenoemde regelen met de laatstgenoemde in strijd zijn. Dit procédé verhindert overigens niet dat deze eigen regelen op een of ander punt naar de nationale regelen betreffende hetzelfde onderwerp verwijzen.

Bij artikel 1 van het ontwerp zijn dan ook geen opmerkingen te maken.

Artikel 2 van het ontwerp bepaalt dat, in afwijking van artikel 16 van de wet van 25 Maart 1876, de in artikel 19 van het verdrag bedoelde buitenslands gewezen rechterlijke beslissingen betreffende de kosten van het geding vatbaar zijn voor hoger beroep, zelfs wanneer het bedrag van de kosten lager is dan 25.000 frank.

Dit is tekstueel dezelfde bepaling als artikel 2 van de wet van 20 April 1909, zoals het bij artikel 9 van de wet van 15 September 1928 en bij artikel 2 van de wet van 20 Maart 1948 is gewijzigd. In de thans geldende bepaling echter hebben de woorden « van dit verdrag » betrekking op het verdrag van 1905, terwijl artikel 2 van het ontwerp op het nieuwe verdrag doelt.

Ongetwijfeld is het te betreuren dat de bepalingen die naar de vorm identiek zijn en praktisch hetzelfde onderwerp hebben, niet in één enkele tekst kunnen worden opgenomen.

Dit naast elkaar bestaan van twee teksten kan evenwel niet worden vermeden en zal zelfs moeten voortduren zolang niet alle Staten die het eerste verdrag hebben bekrachtigd of die zijn toegetreden, dit ook voor het tweede hebben gedaan.

Eerst dan verliest artikel 2 van de wet van 20 April 1909 zijn reden van bestaan en kan het worden opgeheven.

Indien Groot-Brittannië het nieuwe verdrag, aan het tot stand brengen waarvan het heeft deelgenomen, bekrachtigt, zal op dat

moment, si les termes de la convention nouvelle sont compatibles avec les conventions anglo-belges : 1° du 21 juin 1922 sur la transmission des actes judiciaires et extrajudiciaires et l'établissement des preuves (approuvée par la loi du 30 janvier 1924) ; 2° du 4 novembre 1932 concernant la caution *judicatum solvi*, l'assistance judiciaire et la contrainte par corps (approuvée par la loi du 25 avril 1934) et 3° du 2 mai 1934 sur l'exécution réciproque des jugements (approuvée par la loi du 4 mai 1936), et de mettre ces textes en concordance.

La chambre était composée de

MM. F. LEPAGE, conseiller d'Etat, président ;
J. COYETTE et G. VAN BUNNEN, conseillers d'Etat ;
A. BERNARD et Ch. VAN REEPINGHEN, assesseurs
de la section de législation ;
G. PIQUET, greffier adjoint, greffier.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. LEPAGE.

Le Greffier, — De Griffier,
(signé/w. get.) G. PIQUET.

Pour expédition délivrée au Ministre des Affaires étrangères.

Le 22 mars 1955.

Le Greffier du Conseil d'Etat,

ogenblik moeten worden onderzocht of de bewoordingen van het nieuwe verdrag zijn overeen te brengen met de Engels-Belgische verdragen : 1° van 21 Juni 1922 betreffende de gerechtelijke en buitengerechtelijke akten en aangaande het vaststellen der bewijzen (goedgekeurd bij de wet van 30 Januari 1924) ; 2° van 4 November 1932 betreffende de zekerheidstelling *judicatum solvi*, de rechtsbijstand en de lijfswang (goedgekeurd bij de wet van 25 April 1934), en 3° van 2 Mei 1934 betreffende de wederzijdse tenuitvoerlegging van vonnissen (goedgekeurd bij de wet van 4 Mei 1936) ; voor de overeenstemming tussen deze teksten zal dan moeten worden gezorgd.

De kamer was samengesteld uit de

HH. F. LEPAGE, raadsheer van State, voorzitter ;
J. COYETTE en G. VAN BUNNEN, raadsheren van State ;
A. BERNARD en Ch. VAN REEPINGHEN, bijzitters van de afdeling wetgeving ;
G. PIQUET, adjunct-griffier, griffier.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. LEPAGE.

Le Président, — De Voorzitter,
(signé/w. get.) F. LEPAGE.

Voor uitgifte afgeleverd aan de Minister van Buitenlandse Zaken.

De 22e Maart 1955.

De Griffier van de Raad van State,

R. DECKMYN.